

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
1/2 " " 1:—
1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Pren. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
1/2 " " 1:50
1/4 " " 0:75

Folkomröstningen.

På sitt sammanträde den 25 dennes beslöt Svenska Folkförbundets styrelse att understöda Riksdagens grundlagsförändringsförslag, som den 10, 11 och 12 juni går till allmän folkomröstning. Estland röstberättigade medborgare måste dessa dagar avgöra, huruvida de vilja ha landets grundlag ändrad så, att folket får rättighet att välja en president för riket — en president, som i vissa fall har rättighet att upplösa Riksdagen, och är det styrande statsöverhuvudet, i likhet med de flesta andra riken i världen, att riksdagsmännens löner inskränkas till endast 6 vintermånader, att riksdagsvals systemet ändras så, att enskilda personval på ett eller annat sätt praktiskt möjliggöras samt en del andra små ändringar, — eller att allt skall bli såsom hittills. Den som alltså önskar få grundlagen ändrad så att riket får presidenträttigheter och allt det övriga, som redan nämndes, röstar naturligtvis för (poolt), den som är emot alla ändringar röstar emot (vastu). — Redan länge har man i allt vidare kretsar börjat inse, att en ändring av vår författning är nödvändig. Det gamla systemet tillfredsställer icke massan. Partistriderna ha fördärvat det gemensamma goda samarbetet för rikets och allmänhetens bästa. Man slås om mammon och egna fördelar. För att råda bot på allt det där — åtminstone i någon mån — behövs det en ny grundlag och en styrande president, som icke så mycket behöver rätta

Med anledning av pingsthelgen utgives nästa nummer av "Kustbon" icke den 7 juni utan veckan därpå den 14 juni. REDAKTIONEN.

sig efter olika partins önskingar utan efter folkets, som valt honom. Detta böra också våra estlandssvenskar inse och som en man rösta för ändring av grundlagen. Det finns nog de, som predika emot hela ändringsförslaget, isynnerhet frihetshjältarna (vabadussöjalased), men dessa gå för långt, och bakom de kraftiga, stora och vackra orden finns det nog knappast någon "hållfasthet". Det är nog bäst att våra svenska omröstare icke låta förleda sig av dessa. Deras hela strävan går ut på att fördärva hela denna folkomröstning såsom föra gången. Vi hoppas, att alla estlandssvenskar mycket väl själva veta, vad som är bäst för oss själva och hela landet.

Därför upp, alla röstberättigade estlandssvenska kvinnor och män, den 10, 11 och 12 juni och avlämna Er "ja-röst". Edert eget och hela landets väl fordrar det. Varen icke likgiltiga, utan gån mangrannt fram och rösten, ty om lagen skall kunna ändras behövs det många och även — Edra röster.

N. B.

Programmet för sommarfesten

i Hapsal den 2 juli är nu i stora drag klart. En del av det tilltänkta, bl. a. skådespelet "Värm-länningarna" har fått strykas, det sistnämnda främst på grund

av de medverkandes bristande plikttröhet i fråga om repetitionerna.

- Dagordningen den 2 juli torde bli följande:
- Kr. 7 f. m. Festen blåses in med en koral från slottstornet.
 - " halv 8 f. m. Generalrepetition med körerna.
 - " 10 f. m. Öppnas slottsportarna, biljettförsäljningen börjar.
 - " halv 11 f. m. Svensk gudstjänst i Slottskyrkan.
 - " 12 m. Försäljningen öppnas.
 - " 1 e. m. Sångarna samlas på Gymnasiets gård.
 - " 2 e. m. Festtåg av sångarna med musikkår genom Hapsal.
 - " 3 e. m. Festkonserten samt folkdansuppvisning.
 - " 9 e. m. Stängas slottsportarna
 - " 9 e. m. Bal på Kursalen. Därefter gemensam snpè å Kursalen för dem som så önska.

Programmet för festkonserten har gestaltat sig sålunda:

1. Unison sång av sv. ps. 124 med beledsagning av orkestern.
2. S.O.V:s ordf. förklarar sångfesten öppnad.
3. Om någon representant för Regeringen skulle hedra festen med sin närvaro, torde denne här komma att yttra sig.
4. Nationalhymnen unisont.

5. Körsångprogrammets förra del.
6. Paus.
7. Orkestermusik.
8. Festtal av kyrkoherde Lund.
9. Korta hälsningsanföranden av representanter för lokala myndigheter och anlända gäster.
10. Uppträdanden av enskilda körer.
11. Paus.
12. Folkdansuppvisning.
13. Körsångprogrammets senare del.
14. Avslutningsord av en representant för S. O. V.
15. "Vårt land" unisont.

Kommitterad.

Årsavslutning på Birkas.

Årsavslutning med utställning av elevarbeten ägde rum den 7 ds vid folkhögskolan i närvaro av målsmän och en intresserad allmänhet.

Sedan bön förrättats, framträdde skolans föreståndare rektor Fr. Erlund, som tackade medlärarna för den osparda möda, varmed de bedrivit undervisningen och adresserande sig till eleverna förmanande dem att bygga vidare på den grund skolan givit dem. Skolkursen, som vidtog den 17 sistlidne oktober och som sálunda omfattat drygt sex månader samt är fördelad på en mångfald läroämnen, är avsedd att bilda ett helt, men är dock med hänsyn till tiden av grundläggande väckande art och kan göras fruktbarande genom målmedvetet arbete i hemmen och i de samfälda ekonomiska och bildningssträvandena i bygden.

Avgångsbetyg utdelades åt 21 elever, som fullföljt kursen och fyra tilldelades stipendier för visad flit, intresse och framgång i studierna.

Besågos så de utställda elevarbetena omfattande såväl träslöjd som sömnads- och vävarbeten — den senare gruppen imponerande med antalet 132 nummer. Särskild uppmärksamhet ådrogo sig de utställda Nuckö folkdräkterna, som för länge sen fallit ur bruk men under forskningar ute i bygden den gångna vintern rekonstruerats. På insamlade mönster ha vävar upplagts vid skolan, och avsikten är att få denna vackra folkdräkt återinförd.

Lärare, elever och allmänheten samlades så vid kaffebordet. Under sång, deklamation och tal av eleven Johan Appelblom, riktat till kamrater och lärare, tog man avsked, varvid snyftningarna vittnade om saknad och handslagen om tacksamhet och uppskattning.

Sångföreningen på Nuckö.

Den 21 dennes anordnade den nyligen bildade Nuckö Sångföreningen en programafon å Birkas till förmån för sin föreningskassa. Festen, som gynnades av vackert väder, hade samlat en talrik publik, som blev underhållen med körsång, teaterstycke, gymnastik etc.

Föredrag i lantbruksfrågor å Vormsö för lantmännen i Norrby och angränsande byar höll rektor F. Erlund den 21 dennes å Norrby skola inför en talrikt lysnande publik.

Från lantbrukets arbetsfält.

Erfarenheter rörande potatisens odling.

Nästen alla våra odlade växter ge vid tidig sådd högre avkastning. Potatisen följer den allmänna regeln, men ifråga om denna bör man dock iakttaga, att jorden bör vara tillbörligen varm innan sättningen bör äga rum. Den kyliga väderlek, som kännetecknar maj i år förlägger därför sättningen till slutet av månaden men så mycket nyttigare är det då att låta förgro utsädet, ty utan denna anordning kommer växten för sent i gång.

Själva sättningen kan verkställas på olika sätt. Deförarbeten, som verkställas härlda emellertid av det allmänna felet, att man genom dem d. v. s. genom en för grundlig bearbetning uttorkar jorden. Vårmosten sätter även potatisen värde på, men den försvinner, om man flera gånger vänder jorden eller plöjer upp den i drill, lägger ut utsädet och så klyver drillarna för att täcka det. Är jorden höstplöjd är det nog med att ge den en överharvning och verkställa sättningen med årder, varvid sättfåran göres grund och täckfåran körs djup. Än hellre kan täckningen verkställas med vändplog, varvid jorden samtidigt blir grundligt bearbetad, men bör

Kustbons läsare, vänner och gynnare i in- och utlandet tillönskas En Glad Tingst Redaktionen.

man då omedelbart efter sättningen jämna jorden medelst en vält. Metoden att köra sättfåran med årder och täcka utsädet med vändplog, som går på djupet, är avgjort att föredra.

Ofta sättes potatisen å nära intill varandra liggande rader eller fåror. Fyller man så upp jord mot stånden avsliter årdret rotspefsarna och torkar ut jorden. Den luckring och rensning, som de unga växande stånden sätta så stort värde på, kan verkställas med årder, om det köres grunt och raderna ligga minst 50 cm. från varandra men helst användes hästhacka som vid rotfruktsodling och handhacka i själva raderna. Harvar man jorden lätt tre å fyra gånger innan växten blir synlig och hästhackar sedan, skyddar man jorden för uttorkning och befordrar sálunda tillväxten under den merendels regnfattiga sommarn.

I likhet med rotfrukterna befordras potatisen i dess tillväxt av en ofta värkställd luckring av jorden som tillför rötterna luft, men denna uppluckring får ej skada själva rötterna som redan tidigt växa ut från själva raderna. När blomning inträder, bör man därför helt avbryta all vidare behandling av jorden.

Potatisen är och förblir en av våra viktigaste kulturväxter. Jordens höga sandhalt och därav beroende näringsfattigdom gör att denna stärkelseproducerande växt framom andra finner betingelser för sin utveckling men under förutsättning att odlingsmetoderna inte motverka utan befordra tillväxten under rådande naturförhållanden. E—d.

Händelserna i Tyskland.

Under de senaste månaderna ha som känt förhållandena i Tyskland utvecklat sig med nästan våldsamt fart. Hitler har fört Tyskland i händelsernas bränn-

punkt — världspolitiken vrider sig kring det tyska problemet eller influeras åtminstone därav.

Den 5 mars gävo riksdagsvalen 52% av mandaten för nationalsocialister och det tysknationella partiet. Denna seger blev utgångspunkten för vidare aktion. Den 23 i samma månad gav riksdagen diktatorisk fullmakt åt regeringen Hitler. Vad detta innebär kommer man underfund med, om man studerar det nationalsocialistiska programmet av år 1920, som i marxismen, parlamentarismen och kapitalismen ser sina tre huvudfiender. Juden Karl Marx införde klasskampen, som river tolket sönder i partier; folkombuden, riksdagsmännen, äro oansvariga och regeringen beroende av ett parlament av slika herrar, och storkapitalet utblottar folket — de måste slås ned, resonerar man. Det är sålunda inte blott ett nytt politiskt program Hitler vill införa utan tillika en ny världsåskådning. Faktiskt har en ny tid brutit in för Tyskland och som det märkligaste i denna omvandling må väl betecknas, att den unga demokratin, som för blott femton år sen segrande tog Tyskland, nu är ett minne blott.

Men låt oss inte gå händelserna i förväg. Den 1 april iscensattes förföljerserna mot judarna med bojkott av judiska affärsmän, avsättning och häktning av tjänstemän och konstnärer. Den 28 upplöstes det stora tjänstemannaförbundet, som ersattes av ett nytt. Randades så den 1 maj, som ej bröt ned något bestående, men blev till den största demonstration som setts i Tyskland med 1½ millioner medborgare på Tempelhover feld, där Adolf Hitler var den centrala figuren. Den 7 maj anslöt sig krigarföreningen Kyffhauserbund omfattande 30 000 soldatföreningar, till rikets nyskapare Hitler, den 9 maj beslagtogs högste allmänna åklagaren all egendom tillhörande det socialdemokratiska partiet och fackförbunden, och i likhet med dessa förbund ha alla politiska och militära organisationer antingen upplösts eller direkt slutit upp kring nationalsocialismen. Tyskland av i dag erbjuder sålunda den sällsamma och hänförande anblicken av en från tvistande partier befriad stat — en sluten nationalstat.

Det till synes omöjliga har blivit möjligt. Men medaljen har också sin fränsida. Den nationella revolutionen har i stor utsträckning betjänat sig av våldet, som föga hedrar en stat med så starka kulturella traditioner som Tyskland äger. Det är särskilt våldspolitiken mot judarna, som väckt starkt ogillande. Alla judar äro ej på långt när egennyttiga "roffare" men behandlas lika hänsynslöst över en kam. Ofrivilligt erinrar man sig Vibelius ord till den ryska generalen: "mannen bötar ej för hustruns brott, ej hustrun för sin mans." Etiska hänsyn kastar den nya regimen i Tyskland emellertid överbord och detta kastar en skugga över det gigantiska nydaningsarbetet, som utrikespolitiskt kan leda till Tysklands isolering. Den nationella självförgudningen och den militära styrkan, som trots Versaillesfördraget bragts upp till 1½ miljoner man, väcker misstankar om Tysklands avsikter. Må vi minnas att det redan omtalade partiprogrammet yrkar på vidgade gränser mot öster mot Polen, mot Ryssland och randstaterna. I England har nazisternas förföljelser av judarna haft till följd att opinionen från relativ tyskvänlighet svängt om till dess raka motsats, i Italien har Mussolini förklarar att nazism ej är liktydigt med fascism, i Österrike blevo de tyska ombuden helt enkelt utvisade.

Denna ur tysk synpunkt oroväckande utveckling var den sannolika anledningen till att Hitler i riksdagen den 17 maj höll ett tal, i vilket han gav en försäkran om Tysklands fredliga avsikter i lugnande syfte. De maskerade militära förberedelserna kvarstå dock som ett faktum och framför allt är Englands förlorade förtroende en förlust, som blir svår att bära.

Än så länge är den nationella revolutionen ett oskrivet blad. Hitintills har den kännetecknats av nedbrytande handlingar. Man frågar sig vad nästa steg i den triumfala utvecklingen må bli. I detta ögonblick stå massorna eniga bakom Hitler, men entusiasmen kan inte i evighet hållas upp med blotta ord och undertryckande åtgärder. Massor av problem vänta på lösning och bland dem äv brödfrågan en av de mest på-

trängande och tillika svårlösta. Skall Hitler vara mannen att lösa den vidare fruktansvärda arbetslösheten och den ekonomiska depressionen? Några närmare riktlinjer ha tillsvidare ej kommit till synes. Med oerhört intresse, måhända med ängslan, emotser Europa och den övriga världen därför den vidare utvecklingen av det väldiga skådespel nazismen i Tyskland iscensatt.

F—d.

Kyrkliga medelanden.

Revals kyrka.

Pingstafton: Konfirmation kl 5 e. m. Församlingen inbjudes närvara.

Pingstdagen: Skriftermål kl. 1½ 11. Högmässa och nattvardsgång kl. 11. Anhöriga och övriga uppmanas att deltaga med de unga konfirmanderna i bön och nattvard. Kyrkokören medverkar.
B. Lund.

Onsdagen d. 17.5. avled i Ingå (Finland) efter en lång sjukdom

Emil Grönholm,

född 29. aug. 1877,

sörjd och saknad

av släkt och vänner.

Hapsal.

Edsv. advokaten

A. Riesenkampff,

Stora Slottsgat. 12, Hapsal.

Dr. Riesenkampff-Lindström

invärtes- (lung) och barnsjukdomar.

Mottager 9—11 och 3—4, telef. 100.

Stora Slottsg. 12, Hapsal.

Frisörsalong för dam och herr

Amberman,

Karrigat. 17, Hapsal.

Flyttad från Karrig. 9 till Karrigat 17 efter 1 jan.

A. - B. Lidköpings Vikingsågar
LIDKÖPING

VIRKING

Representant för Estland

Johan Cronsjö. Vana Viru 9. Reval.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON

KINNA

rekommenderar sina välkända tillverkningar.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränselekrösar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktare, Transportapparater, Lastningselatorer, Rullager, Railvagnshjul, Kokillgodis, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSON**

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.- Namnanrop: Gjuteriet

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Mersersättning
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

*Giv barnen SVEA
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.*

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

N. O. Lundström & Co

Innehavare F. Alb. Pettersson
Estlands vice Konsul Importaffär
Luleå.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Säpfabrik.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsar
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin uppköps till alla högsta pris, Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsakligen äro för egen fabrikation. Prislister sändes mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

BORÅS VÄVERI AKTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget

Nordiska Tapetfabriken

Arvika

Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

AKTIEBOLAGET

Gestriklands yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filter, Vadmal och Korderoj. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.

ENGROSLAGER AV

Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,

Norrköping. Tel. 1249.

Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemi

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, *Vasagatan 36,*
intill Centralpostkont. Tel. Namnanrop.
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

**FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS**

Två Kvalitetsmärken

Gammal
Norrlands Akvavit
och
Renat Bordsbrännvin

46%o

Begär alltid dessa brännvins sorter på
restauranter och systembolag.

Hemmets Journal

innehåller

veckans bästa läsning

VAVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare och övriga vävredskap köpas förmånligast antingen hos våra återförsäljare, hemselöjder och garnaffärer eller direkt från oss. All tillverkning i vårt firmanamn garanteras. Begär vår illustr. prislister som sändes gratis.

Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxborg Telefon 1

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje välsorterad Glas-, Porslins- och Bösättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

BIL

-OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER

A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30,

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAS

Järnvägsrestauranten

VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÄNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165

REKOMMENDERAS

Stort, Gott och Billigt Bröd.

**HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK
HÄLSINGBORG**

Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

Aktiebolaget J. E. Arndt

Hudskvall Ängbåtsexpedition, Befraktnings Skeppsmäkleri och Speditionsaffär. Lager av kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelefon: 245, 287 325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA
REKOMMENDERAS
sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Åberopa denna tidskrift.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.

DRUVAN Engelbrektsgratan 5
Intima och hemtrevliga rest-jokaler
Omtyckta klubbрум. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
Jaani Tjän. 11

Byggnadfirman **ANDERS DIÖS**

Tunagatan 4, Upsala

Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadspl. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst.
Väderkvarnen 1899.

**E. Petterssons
Möbleringsaffär**
gtabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

Besök

STENBERGS KONDITORI

Tel. 13 SKELLEFTÉÅ Tel. 258
Gott kaffe Goda bakelser
Beställningar mottagas

HILDA MUHR & SON ÖREBRO

Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
Stortorget 6, tel. 2625.

BORLIND, BORSEN & Co

Telegr.-adr.: "Borlinds"
GÖTTERBORG.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J-sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förskit. tillverkningar av-
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖ-
TORKÄNGOR.

„Besök

Borås“

N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik

APLARED

Specialitet: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

A. I. KJELGREN EFTR.

Skövde (L. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster-
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.